

credit absque licentia superioris; sed dicitur appellare de facto, quamvis antea non appellaverit. Vide *verb.* Apostasia, *num.* 29 ad 56.

Debet tamen talis religiosi gravamen esse patens, vel probatu facile; et ad justificandum suum recursum, ac ut nulla pro foro etiam externo sit apostasiae umbra, et suspicio fugae, nec contra eum militent sancita a sac. Congreg. Regul. dignus traditur modus, ac salutaris datur instructio, *ibid.* *num.* 57, 58, 59.

Tenent plurimi, quod in tali casu periculoso posset etiam regularis habitum dimittere absque incursum apostasiae, et sic directe ad superiorem accedere, dummodo vere, et certo timeat, quod in itinere capiatur, et reducat per vim ad manus superioris gravantis, *ibid.* *num.* 40, 41.

Quinimo pericula vitandi causa licet clericis arma deferre et comam, *ibid.* *num.* 42, 43.

Regularis cum litteris obedientialibus itinerans, et ad liberius divagandum habitu regulari in itinere dimisso, et in veste saeculari incedens non est apostata, nec fugitivus, *ibid.* *num.* 44, 45.

Ligatur tamen excommunicatione lata in regulares temere habitum dimittentibus vagandi causa, eamque etiam incurrit qui habitum defert, sed ita coopertum, ut cognosci non possit, *ib.* *n.* 46, 47.

Regulariter quantumcumque habitus etiam ex laesivia relinquatur, ac cooperiatur, si non relinquitur animo deliberato illum non reassumendi, non contrahitur apostasia, *ibid.* *num.* 48.

Poenae apostasiae a religione seu statu religioso de jure communi sunt variae, quae assignantur et declarantur, *ibid.* *a num.* 49 ad 54.

Præter poenas a jure communi statutas sunt etiam aliae, ut privatio vocis activae, et passivae, carceris, flagellationis, etc., juxta peculiare religionum constitutiones, *ibid.* *num.* 55.

Apostatas, et fugitivos recipientes, et retinentes, vel occultantes, aut eis pro fuga, et apostasia consilium, aut auxilium praestantes peccant mortaliter, et ipso facto excommunicationem incurrunt, *ibid.* *numer.* 56.

Praelati, seu superiores regulares tenentur fugitivos, seu apostatas requirere et revocare, et eos cogere, ut ad ordinem revertantur, *ibid.* *a num.* 57 ad 60.

Apostata a religione debent recipi, salva regulari disciplina, dum poenitentes recedunt, non obstantibus constitutionibus prohibentibus recipi eos qui ter apostatarunt, *ibid.* *num.* 61.

Apostasia a sacro ordine et apostata ab illo quis sit, et quae ejus poenae, *ibid.* *num.* 65 ad 67.

Apostata et fugitivi regulares quomodo absolvantur a summo poenitentiario, *ibid.* *num.* 68 et 69.

Apostata nullatenus admittuntur ad allegandam quamcumque causam super nullitate professionis regularis, sed ad monasterium redire coguntur, *ibid.* *num.* 70.

Apostatae declarantur illi, qui post unicam sententiam latam pro nullitate professionis, etiam appellatione non interposita habitum abjecerint, *ibid.* *num.* 71.

Item ii qui post sibi indultam restitutionem in integrum e religionis claustris migrare praesumunt, *ibid.* *num.* 72.

Constitutio san. mem. Benedicti XIV qua regulares apostatae ad suos ordines cum poenarum condonatione revocantur, *ibid.* *numer.* 75.

APOSTOLUS (I, 555).

Apostolus idem est ac Latine missus. Apostoli omnes fuerunt baptizati baptismo Christi; solus Petrus a Christo; a Petro, Andreas, Jacobus et

Joannes; et ab eis caeteri. Vide *verb.* Apostolus, *num.* 1, 2, 3.

Apostoli omnes a Christo ordinati sunt sacerdotes et episcopi, ac etiam immediate ab ipso munus apostolatus acceperunt, *ibid.* *a num.* 4 ad *num.* 11.

Apostoli singuli posuerunt suum articulum in Symbolo, et verisimiliter juxta ordinem traditum a Scoto, *ibid.* *num.* 12, 13, 14.

Apostolorum canones recipiendi et tenendi sunt omnes, prout recipiuntur a synodo et afferuntur, *ib.* *num.* 15, 16.

Apostolorum traditiones non possunt in dubium revocari, et ab omnibus sunt observandae, eorumque litteras contemnens est haereticus, *ibid.* *num.* 17, 18.

Apostoli cum Christo habuerunt usum et dominium aliorum mobilium, et affirmare contrarium est haereticum; de multis poterant disponere, ac de pecunia non habenda praecipuum non fuit rigorosum, *ibid.* *num.* 19, 20, 21.

Plura notantur, quae ad apostolos pertinent, et in quibus vel erravit auctor, vel aliqua praeteriit; *ibid.* *num.* 22 et *seqq.*, ad *finem.*

APOSTOLI, ID EST LITTERAE MISSORIAE (I, 575).

Apostoli unde dicti. Quidque eorum nomine veniat. Vide *verb.* Apostoli, id est Litterae missoriae, *num.* 1, 2 et 14.

Isti apostoli, qui petuntur in casu appellationis, interdum vocantur epistolae, et interdum *dimissoriae*, et cur dimissoriae, *ibid.* *num.* 5.

Apostolorum quinque sunt species, quae assignantur, ac singillatim expenduntur, *ibid.* *num.* 4 ad 9.

Si iudex requisitus non tradit apostolos, et appellanti eos denegat, et postea procedit in causa, non valet processus, nisi renuntiatum fuisset appellationi, *ibid.* *num.* 10.

Si appellans non petat apostolos infra triginta dies, censetur renuntiare appellationi; et si iudex eos denegat, vel infra praemissum tempus maliuose, aut negligenter ei tradere, praetermittit, non valet ejus interim confectus processus, *ibid.* *num.* 11, 12, 15.

Quanam solemnia apostolorum de jure Rom. *ib.* *num.* 15 et 16.

Apostolorum usus in jure ecclesiastico, *ibid.* *num.* 17 et *seq.*

Apostoli dicti apostilli, *ibid.* *num.* 19. Vide *verb.* Appellatio, *art.* 7.

APPELLATIO (I, 577).

APPELLATIO QUOAD EA QUAE CONCERNUNT EIUS ESSE, DIVISIONEM ET FINEM.

Appellatio quid sit. Estque alia judicialis, et alia extrajudicialis, ac utraque declaratur. Vide *verb.* Appellatio, *art.* 1, *num.* 2 ad 5.

Appellatio judicialis et extrajudicialis tripliciter differunt inter se et assignantur, *ibid.* *num.* 6, 7, 8.

Appellatio de jure canonico extrajudicialis, minime permissa est de jure civili, *ibid.* *numer.* 16 et *seq.*

Causae de jure canonico extrajudicialis appellationis recensentur, *ibid.* *num.* 19 et *seq.*

Appellatio alia est rationalis, seu legitima; alia frustratoria, et alia frivola, seu levis, quae explicantur, *ibid.* *num.* 9, 10, 11.

Appellatio propter tres causas potissimum introducta est quae proponuntur, *ibid.* *num.* 12, 13, 14.

Fieri potest ut, licet sententia prioris iudicis sit formaliter justa, isque recte processerit, ea tamen ab appellationis iudice propter novas allegationes rescindi debeat, *ibid.* *num.* 15.

In appellatione judiciali appellans, ea, quae in prima instantia non probavit, adhuc probare, et quae non deduxit, deducere potest, *ibid.* *num.* 26. De differentia appellationem inter et relationem,

et de forma ac solemnitate relationis; vide *verb.* Appellatio, *art.* 1, *num.* 27.

APPELLARE QUIS POSSIT, VEL NON.

Appellare potest omnis a iudice injuste gravatus, etiamsi juraverit stare sententiae; et etiamsi excommunicatus. Vide *verb.* Appellatio, *art.* 2, *num.* 1, 2, 3.

Imo non solum qui gravatus existit, sed etiam alii, quorum interest, appellare possunt: hocce referatur, *ibid.* *num.* 4 ad 10.

Utraque pars litigantium appellare potest ab eadem sententia continente plures articulos, quatenus in aliquibus utrique parti est contraria, *ib.* *n.* 11.

Si in eadem sententia plures reperiantur gravati, licet unus solus appellet, iste debet audiri, et ejus appellatio pro omnibus prodest, si eadem sit ratio, et causa pro omnibus, *ib.* *num.* 12.

Plura de communi appellationis. Vide *ib.* *num.* 19 et *seqq.*

Assignantur omnes, qui appellare non possunt, *ibid.* *num.* 15 ad 18.

APPELLARI A QUO JUDICE, ET AD QUEM POSSIT, VEL NON.

Appellari potest ab omnibus iudicibus iudicem superiorem cognoscentibus. Vide *verb.* Appellatio, *art.* 3, *num.* 1, 2, 3.

Exornatam quaestionem a quonam iudice appellari possit, vide *num.* 47 et *seqq.*

Appellantes a papa ad futurum concilium generale quicumque sint, excommunicantur in bulla Coenae, et si sint universitates, collegia, vel capitula, interdicitur: insuper sunt schismatici, multasque alias poenas incurrunt, *ib.* *num.* 4.

Appellari neque potest a concilio generali legitime congregato, et approbato, nec a sententia totius congregationis cardinalium, nec a supremis tribunalibus, *ib.* *num.* 4 ad 7.

Appellatio regulariter fieri debet gradatim ad proximum et immediatum superiorem ejus, a quo appellatur, non autem omissis medio ad remotum et mediatum, idque jure merito cautum, *ib.* *n.* 8, 9.

Excipiuntur tamen plures casus, in quibus immediate ad majorem appellari potest, omissis iudicibus intermediis, et exhibentur, *ib.* *n.* 10 ad 18.

Quid si utraque pars litigantium appellet a sententia sui iudicis, v. g. episcopi, et una appellet ad archiepiscopum, et altera immediate ad papam, *ib.* *num.* 19, 20.

Appellari non potest regulariter loquendo a iudice saeculari ad papam; nisi litigantes sint temporali jurisdictioni papae subiecti, *ib.* *num.* 21, 22.

A regularibus etiam, et potissimum, gradatim est facienda appellatio, nullimode tamen possunt ipsi appellare ad iudices extraneos, seu ad tribunalia saecularia, aliter ipsi, et eos admittentes incurrunt excommunicationem latae sententiae, *ibid.* *num.* 24, 25.

Imo nec licet regularibus appellare ad iudices ecclesiasticos, quibus non subduantur, alias ipsi et iudices eos admittentes incurrunt excommunicationem latae sententiae, *ibid.* *num.* 26, 27.

Ordinarius idcirco est omnino prohibitus, ne se ingerat in cognitionibus causarum regularium tam civilium, quam criminalium, quinimo nuntii apostolici recipere non debent appellationes regularium, sed relinquere gradatim a suis superioribus cognoscendas, *ib.* *num.* 28, 29.

Nec licet regularibus recurrere extra ordinem ad quascunque personas, tam ecclesiasticas quam saeculares, etiamsi cardinalatus honore, et excellentia ducali, regali et imperiali fulgentes, pro consequendis honoribus, dignitatibus, etc., in ipso ordine, *ib.* *num.* 30 ad 45.

Est hic insimul advertendum, quod non solum est prohibitum regularibus subditis recurrere extra ordinem uti supra, sed insuper sub gravissimis poenis,

et etiam excommunicationis latae sententiae est prohibitum superioribus regularibus ad instantiam quorumcumque personarum extra suos ordines officia et dignitates eis concedere, *ib.* *num.* 46 et *verb.* Recursus, *num.* 48 et *seq.*

Utrum a sententia subdelegati ad subdelegantem, an vero ad subdelegantis superiorem interponenda sit appellatio, *ib.* *num.* 48 et *seqq.*

Num a sententia iudicis ecclesiastici in causa saeculari lata appellari possit ad superiorem laicum, *ib.* *num.* 50.

Si quis in appellatione erraverit, ut cum ad unum appellare deberet, ad alium appellaverit, num causa remittenda sit ad priorem iudicem, *ib.* *num.* 51 et *seq.*

APPELLATIO A QUIBUS SENTENTIS, ET CAUSIS FIERI POSSIT, VEL NON.

Duplex est sententia, definitiva una, interlocutoria altera; quae utraque sit, et cur interlocutoria sit dicta. Vide *verb.* Appellatio, *art.* 1, *num.* 1 ad 4.

Sententia interlocutoria subdividitur in mere interlocutoriam, et in interlocutoriam habentem vim definitivam, et quae sit utraque, *ib.* *num.* 5 ad 7.

De jure canonico appellari potest, et a sententia definitiva, et ab interlocutoria, *ibid.* *num.* 8.

Dummodo tamen interlocutoria vim habeat definitivam, *ib.* *num.* 63.

Et quanam sententia interlocutoria dicatur habere vim definitivam, et habere damnum irreparabile, ut fiat appellationi locus, *ib.* *num.* 65 et *seqq.*

Differentia inter appellationem ab interlocutoria sententia, et a definitiva, *ibid.* *num.* 78 et *seq.*

Si est reformata sententia interlocutoria in instantia appellationis, tota causa ad iudicem appellationis devolvitur, neque locus est remissioni, *ibid.* *num.* 95.

Limita, *ibid.* *num.* 92.

In appellatione facta in iudicio ab interlocutoria decem requiruntur, quorum si unum solum defuerit, non valet appellatio, et enumerantur per singula, *ib.* *a num.* 9 ad 19.

De jure civili appellari potest solum a sententia definitiva; ab interlocutoria vero, etiamsi praedicta decem concurrant, non potest appellari, nisi in quibusdam casibus, et ad hos dignoscendos duae praebentur regulae, *ibid.* *num.* 20 et 25.

Concilium Trid. statuit quod quantum ad hujusmodi appellationes conformiter juri civili procedatur etiam in jure canonico, et inde est, quod universaliter loquendo appellari potest in quatuor casibus tantum, qui adducuntur cum annotatione debita ad primum, *ib.* *num.* 24 ad 30.

Extra recensitos casus ab interlocutoria, vel quovis alio gravamine ante definitivam sententiam hodie in iudicio appellare non licet, uti licebat de jure veteri, *ib.* *num.* 31.

Inhibitio autem ista concilii comprehendit solum appellationes judicialiter factas in iudicio, non autem appellationes judicialiter factas extra iudicium, *ibid.* *num.* 32.

Ex supra firmatis universalibus conclusionibus varii inferuntur casus, in quibus appellatio admittitur ab interlocutoria, vel quia vim definitivam habet, vel quia damnum irreparabile continet itque singillatim referuntur, *ib.* *a num.* 35 ad 47.

Casus, in quibus jura prohibent appellare, recensentur, et brevibus versibus includuntur, et enucleantur, *ib.* *num.* 48 ad 61.

APPELLATIO A CORRECTIONE SUPERIORIS, SIVE REGULARIS SIVE SAECULARIS ET A CENSURIS, QUANDONAM SIT PROHIBITA, VEL NON.

Appellatio a legitima correctione superioris sive regularis, sive saecularis, est omnibus subditis prohibita; admittitur tamen si in corrigendo modum excedat. Vide *verb.* Appellatio, *art.* 5, *num.* 1 et 2.

A correctione morum facta a prælato, seu superiore extrajudicialiter, seu paternaliter, et ad penitentiam nullo formato processu judiciario admittitur appellatio subditi solum quoad effectum devolutivum, non autem quoad suspensivum. Vide *verb. Appellatio, art. 5, num. 3, 4.*

Hinc appellatio quoad effectum suspensivum non admittitur a visitatione ecclesiæ cathedralis, et personarum ipsius ab episcopo faciendâ, nec a decreto in visitatione facto, *ibid. num. 5, 6.*

Quomodo distinguendum in quæstione, utrum admittatur appellatio quoad effectum suspensivum a decreto lato in visitatione, *ib. num. 23 et seq.*

Appellationis cujuscunque prætextu nequaquam potest impediri, seu retardari diocesanae synodi celebratio, nec actorum executio, *ib. num. 7, 8.*

A mandato de residendo in visitatione edito non datur appellatio ad effectum suspensivum, sed solum devolutivum; at a correctione morum, judicialiter formato proposito processu, admittitur quoad utrumque, *ib. num. 9, 10.*

Appellatio a censuris absolute ab homine latis admittitur solum quoad effectum devolutivum, a latis sub conditione admittitur quoad utrumque ante conditionis eventum; ut etiam quoad utrumque admittitur a comminatis, *ib. num. 11 ad 17.*

Hinc si quis citetur ad adducendam rationem, quare non debeat excommunicari, hic poterit appellare, et ordinarius tenebitur huic appellationi deferre; e contra vero, si quis citetur ad adducendam rationem, quare non debeat declarari incidisse in excommunicationem, *ib. num. 18, 19.*

Ad uberiorem notitiam et solidiorem confirmationem præsentis materiæ adducitur declaratio sac. cong. episcop. de mandato Clementis VIII edita, aliæque decreta sacr. Cong. *ib. num. 20, 21.*

De appellatione a sententia incursus censurarum plura, *ib. num. 25 et seq.*

APPELLATIO QUOAD VIM ET EFFECTUS CLAUSULÆ:
Appellatione remota.

Causas committere cum clausula *Appellatione remota* potest solus papa in causis ecclesiasticis ubique terrarum, et in causis profanis papa in locis suæ temporalis jurisdictionis, imperator, reges, et omnes principes supremi in suis respectivis ditionibus et non alii. Vide *verb. Appellatio, art. 6, num. 1 ad 4.*

Vi clausulæ *Appellatione remota* censetur prohibita omnis appellatio, quæ a jure expresse concessa non reperitur, *ib. num. 5.*

Per clausulam *Appellatione remota* non solum non prohibentur appellationes a jure expresse concessæ cum adjecto: *Non obstante clausula*; *Appellatione remota*: sed neque prohibentur appellationes a jure expresse concessæ, et approbatæ, licet sine tali adjecto: *Non obstante clausula*; *Appellatione remota, ibid. a n. 6, 7.*

Clausula *Appellatione remota* plures operatur effectus, quorum præcipui recensentur, *ibid. num. 8 ad 13.*

Declaratur auctor, *num. 14.*

Clausulæ *Appellatione remota* non præjudicat tertio, qui pro suo interesse appellare intendit, *num. 15 et 16.*

De clausula *Omni et quacunque appellatione remota, ib. num. 17.*

APPELLATIO QUOAD FATALIA.

Appellationum fatalia quid sint, unde dicantur, et quotuplicia. Vide *verb. Appellatio, art. 7, num. 1, 2, 3.*

Fatalia, seu tempora interponendæ appellationis de jure antiquo erant duo dies in causa propria, tres in aliena, seu procuratorio nomine actitata; at de jure novo sunt dies 10 a die gravaminis illati, vel latæ sententiæ, et scientiæ numerandi, et currunt statim a momento habitæ notitiæ, etc., de momento in momentum, et continueate, *ib. num. 4 ad 8.*

A sententia dubia, eaque ad instantiam partium a giudice declarata utrum intra decem dies ab ejus publicatione, an intra decem dies a declaratione ipsius sit appellandum, *ib. num. 27.*

A sententia conditionali quando sit interponenda appellatio, *ib. num. 28.*

A sententia conditionali quando sit appellandum, *ib. num. 28.*

Procuratore existente apud acta, eoque non appellante, an post decem dies a lata sententia dominus appellare queat, *ib. num. 29, 30.*

Decennium ad appellandum an, et a quo tempore currat contra tertium, *ibid. num. 31.*

Quando appellatio a gravamine momentaneo vel successivo interponi queat, *ib. num. 32.*

Fatalia, seu tempora petendi apostolos. Vide *verb. Apostoli, id est Litteræ missoriae, et ib. n. 9.*

Fatalia, seu tempora præsentandæ appellationis de jure civili sunt sex menses, de jure vero canonico videtur relictum dispositioni judicis a quo, *ib. num. 10, 11.*

In appellatione extrajudiciali an petendi sint apostoli, *ib. num. 35.*

Fatalia, seu tempora finiendæ appellationis de jure sunt duodecim menses, et ex causa necessaria, et evidenti biennium, ita tamen ut judex a quo secundum locorum distantiam, et personarum, et negotii, seu causæ qualitatem, prout expediens judicaverit, possit brevius tempus præfigere, *ib. num. 12.*

Hoc tempus est numerandum non a die latæ sententiæ sed a die interpositæ appellationis, et qualiter, *ib. num. 13, 14, 15.*

Fatalia, seu tempora unius anni, et ex justa causa biennii ad prosequendam et finiendam appellationem a jure concessa, non currunt legitime impedito, *ib. num. 16.*

Impedimenta legitima, quorum quodlibet sufficit, ut appellans etiam elapso biennio habeat jus ad prosequendam appellationem enumerantur a canonistis communiter sex, et expenduntur, *ib. num. 17 ad 22.*

Ad hoc tamen, ut unumquodque ex dictis impedimentis sufficiat ad prosequendam appellationem post elapsam biennium, debet esse reale et veridicum, et quod tale evidentissima probatione constet, idque evincere incumbit appellanti; *ib. num. 23, 24.*

Imo nedam appellanti incumbit onus probandi, sed insuper probare debet, quod diligentiam adhibuerit ad removendum tale impedimentum, et appellationem prosequendam, *ib. num. 25, 26.*

Si appellans partim negligens, partim impeditus fuerit per anni cursum, an eidem concedendum biennium, *ib. num. 34.*

An judex tempora appellationis arctare, et vice versa prorogare possit, *ibid. num. 35.*

APPELLATIO CORAM QUIBUS, QUOMODO, ET QUOTIES,
FIERI DEBEAT, ET POSSIT.

Appellatio regulariter debet fieri coram giudice a quo, et in ejus copiæ defectu coram giudice ad quem, et intimari judici a quo; at in defectu utriusque appellari potest coram viris honestis, vel saltem coram uno honesto, adhibitis ei testibus. Vide *verb. Appellatio, art. 8, num. 1 ad 4.*

Dato quod aliquis justo metu cadente in constantem virum correptus non auderet appellare coram giudice a quo tunc sufficeret, quod coram honestis

viris intra decem dies protestaretur se velle appellare a sententia contra se injuste lata, sed detineri justo timore judicis a quo. Vide *verb. Appellatio, art. 8, num. 5 ad 7.*

Appellatio potest fieri duplici modo qui assignatur, et declaratur, *ib. num. 8, 9, 10.*

Appellatio potest fieri nedum per hæc verba expressa *appello*, vel *provoco*, sed etiam per alia equipollentia et nedum scriptis ac verbis; sed etiam facto; dummodo serventur necessaria, quæ nominantur, *ib. num. 12, 13.*

Appellatio generalis super omnibus causis, quæ contra appellantem quovis tempore possint moveri, non potest fieri, et non admittitur, bene vero respectu cujuscunque gravaminis, quod in aliqua determinata causa sibi quis timet esse inferendum, *ibid. num. 14 ad 17.*

Appellatio a sententia interlocutoria, vel a gravamine extrajudiciali debet fieri in scriptis petendo apostolos et expressa in specie causa rationabili appellationis, aliter est invalida, *ib. a num. 18 ad 20.*

Appellatio vero a sententia definitiva, si ea fiat statim ac est lata sententia, et adhuc giudice pro tribunali sedente, et nondum ad alia divertente, potest fieri viva voce; si vero fiat ex intervallo, etiam ipsa debet fieri in scriptis, *ib. num. 21, 22.*

In appellatione a definitiva non est necesse exprimere causam appellationis in specie, sed sufficit dicere in genere, *appello, quia gravatus sum*, vel, *quia lata sententia est injusta*, nulla expressa in specie causa, vel gravamine, *ib. num. 23, 24.*

In eadem causa non potest ab eodem tertio appellari a sententia, quæ fuit bis confirmata; potest tamen ab eodem pluries appellari, si pluries gravaretur super diversis articulis, licet in una eademque causa, *ib. num. 25 ad 29.*

In eadem causa, et super eodem articulo licet utrique parti collitigantium bis appellare successive, et adhuc quilibet tertius, cujus intersit, potest appellare, non obstante quod utraque pars litigantium jam bis appellarit, *ib. num. 36, 31, 32.*

De variis appellationum formulis, *ib. num. 33 et seq.*

APPELLATIO QUOAD EFFECTUM SUSPENSIVUM ET
DEVOLUTIVUM.

Appellationis effectus principaliter est duplex, suspensivus scilicet, et devolutivus, et uterque exponitur. Vide *verb. Appellatio, art. 9, num. 1, 2, 5.*

Appellatio a sententia definitiva regulariter parit effectum suspensivum jurisdictionis judicis a quo respectu causæ appellatæ, *ib. num. 4, 5.*

Potest tamen appellans recusare judicem a quo tanquam suspectum etiam in aliis causis, si non sint de notoriis et manifestis, *ib. num. 6, 7.*

Appellatio a definitiva in variis casibus non parit effectum suspensivum jurisdictionis judicis a quo, et primo in casibus a jure expressis, et supra allegatis in *art. 4*; deinde in aliis casibus qui assignantur et comprobantur, *ib. num. 8 ad 15.*

Appellatio a sententia interlocutoria, si sit super aliquo articulo, sive quæstione incidenti, vel gravamine ita connexo cum causa principali ut causa principali non discussa nec possit deliniri, et discussi incidens, vel connexum, parit effectum suspensivum jurisdictionis judicis etiam super cognitione ipsius causæ principalis, *ib. num. 16.*

Appellatio ab interlocutoria, etiamsi sit super aliquo articulo, sine quo causa principalis terminari potest, adhuc parit effectum suspensivum jurisdictionis judicis a quo, nedum super illo articulo, in quo est appellatum, sed etiam super cognitione ipsius causæ principalis, *ib. num. 17, 18.*

Appellatio legitima ultra effectum suspensivum

parit etiam effectum devolutivum, ita ut causæ cognitio devolvatur ad judicem ad quem appellatur, et ipse de justitia appellationis cognoscere debeat, et non judex a quo. Imo judex ad quem non solum cognoscere potest de justitia appellationis, sed etiam hac probata causam principalem examinare, et sententialiter definire potest, *ib. num. 19.*

Appellatio a sententia definitiva devolvit ad judicem ad quem, non solum causam principalem, sed etiam ejus accessoria; nec tunc ipse judex ad quem potest causam remittere ad judicem a quo, sed tenetur propria sententia eam ultimare et definire, *ib. num. 20, 21, 22.*

Appellatio a sententia interlocutoria, si sit probata legitima, devolvit totam causam ad judicem ad quem; sin autem, debet judex ad quem remittere causam principalem judici a quo; et irrationabiliter ac frivole appellantem in expensis condemnare, *ib. n. 23, 24.*

In casu autem quod judex a quo jam ipsi appellationi frivola et illegitima detulerit, concedendo v. g. apostolos dimissorios, vel reverentiales, tunc judex ad quem, non obstante quod appellatio sit frivola et illegitima, adhuc potest in tota causa procedere ipsamque totaliter terminare, nec tenetur, ut prius ipsam remittere judici a quo, *ib. num. 25.*

De effectu appellationis, in quo tam appellantis, quam appellati, quam judicis a quo, et judicis ad quem appellatum, officia continentur, *ib. n. 26.*

APPELLATIO QUOAD ATTENTATA ET REVOCATIONEM
EORUM.

Attentata idem sunt ac innovata contra jus, lite, seu appellatione pendente, idque satis elucidatur. Vide *verb. Appellatio, art. 10, a num. 1 ad 5.*

Attentata pendente appellatione a sententia definitiva revocantur ante omnia per remedium *attentati*, ita ut judex ad quem ante omnia debeat penitus revocare, nedum ea quæ sunt innovata post appellationem interpositam, sed etiam ea omnia quæ sunt innovata; et mutata medio tempore inter sententiam et appellationem, perinde ac si post eandem appellationem innovata fuissent; dummodo postea intra decem dies appellatum sit, *ib. num. 5.*

Non solum innovata post appellationem a definitiva sententia interjectam debent semper ante omnia per appellationis judicem penitus revocari, sed etiam ea omnia quæ medio tempore inter sententiam et appellationem, quæ postmodum infra decennium interponitur ab eadem contingit innovari, ac si post appellationem eadem innovata fuissent, *ib. num. 6, 7.*

Attentata autem pendente appellatione a sententia interlocutoria seu a gravamine, non revocantur ante omnia, sed debet prius justificari causa appellationis, *ib. num. 8 ad 10.*

APPELLATIO QUOAD ALIQUOS CASUS, IN QUIBUS MORALITER EST ILLICITA VEL LICITA.

Appellatio est illicita, et contra justitiam, cum interponitur cum solo fine, ut causa longius protrahatur, et ne contra se justa sententia proferatur, et sic appellans tenetur de damnis illatis. Vide *verb. Appellatio, art. 11, num. 1, 2.*

Appellatio est penitus illicita in causa, quam appellans scit esse injustam, et talis appellans tenetur ad integram restitutionem damnorum illatorum, ut etiam illicita est et peccaminosa, si fiat a giudice catholico ad acatholicum, *ib. num. 3, 4.*

Condemnatus a giudice non habente sufficientes probationes pro illo condemnando, licet revera sit reus coram Deo; nihilominus potest ab illa sententia licite appellare, *ib. num. 5, 6, ac verb. Accusatus. n. 5, 6, 7.*

Appellationis male pœna quæ sit. Vide *verb. Pœna, art. 2, num. 56 ad 59.*
Circa admissionem, vel non admissionem appellationis plura vide collecta, *ib. num. 7 et seqq. ad finem.*

APPLICATIO MISSÆ (I, 657).

Applicatio missæ quomodo, a quibus, et pro quibus fieri debeat, et possit. Vide *verb. Missa, art. 2, per tot. et art. 7, per tot.*

Applicatio missæ facta a religioso subdito prævalet applicationi factæ a superiore. Vide *dict. art. 2, n. 10.*

Vivens probabilis invalide applicat animabus purgatorii omnes missas pro se defuncto applicandas, *ib. num. 11.*

APPROBATIO (I, 657).

PRO CONFSSIONIBUS EXCIPIENDIS.

Approbatio est authenticum iudicium, seu declaratio de idoneitate, et sufficientia sacerdotis ad audiendas confessiones facta ab habente potestatem episcopalem, vel quasi episcopalem; et differt a collatione jurisdictionis. Vide *verb. Approbatio, art. 1, a num. 1 ad 5.*

Historia quoad facultatem excipiendi sacramentalem confessionem. Vide *ib. num. 96 et seqq.*

Nullus presbyter sive sæcularis, sive regularis, potest regularium confessiones excipere nisi ab episcopo approbationem acceperit, *ib. num. 100 et seqq.*

Dummodo parochiale beneficium non habeat, *ib. n. 100.*

Approbatio ordinarii prærequiritur ad valide absolvendum sæculares, et etiam ad valide absolvendum a peccatis venialibus, et a mortalibus alias confessis, *ib. a num. 7 ad 9.*

Approbatio ad beneplacitum, seu absque temporis limitatione concessa non expirat per mortem, vel amotionem ab officio ipsius concedentis, *ib. num. 10, et verb. Gratia, ut est gratiosum rescriptum, num. 8.*

Approbatio ad beneplacitum quibuscunque etiam regularibus concessa quocumque revocari potest, et ad limitatum tempus reduci, eoque elapso sine alia revocatione expirat, *ib. num. 11 ad 13.*

Ante vero finitum tale tempus non potest sine causa revocari, imo sine gravi causa neque prorogatio debet denegari, *ib. num. 14.*

Approbatio confessoriorum pro locis exemptis pertinet ad episcopum, intra cujus diœcesim existunt loca exempta, non autem ad prælatum loci; secus vero si locus sit nullius diœcesis, *ib. num. 13, 16.*

Generaliter loquendo approbatio potest dari ab episcopis etiam non consecratis, si jam electi sint et confirmati, a vicariis capitularibus sede vacante, ab abbatibus, commendatariis, prioribus, et aliis habentibus proprium territorium, et a generalibus et provincialibus regularibus quoad suos subditos, *ib. num. 17 ad 23.*

Approbatio nequit dari a parochis pro suis parochianis: imo parochi nequidem possunt sibi in confessorium eligere simplicem sacerdotem non approbatum ab ordinario, *ib. num. 24, 25.*

Approbatio an dari possit a nuntiis et legatis in suis respective provinciis, *ib. a num. 26 ad 28.*

Approbatio debet dari ab episcopo illius loci, in quo confessorius confessiones audit, *ib. num. 39, 40, 41.*

Regulares in diœcesi in qua sunt approbati, possunt audire confessiones omnium sæcularium, etiam ex aliis diœcesibus confluentium, et eos item absolvere a casibus ipsis reservatis, nisi eosdem pœnitentes noverint in fraudem reservationis ad alienam diœcesim pro approbatione absolute, mi-grasse, *ib. num. 42, 43.*

Approbatio petita et non obtenta ab ordinario, licet injuste denegetur, non sufficit nec pro confessorio sæculari, nec pro regulari, *ib. a num. 44 ad 46.*

Approbatio ordinarii pro confessionibus sæcularium est necessaria regularibus, etiamsi sint lectores, et in theologia magistri; imo possunt examinari etiamsi examinatores synodales, non obstantibus privilegiis, etiam *Cruciatæ, ib. num. 47, 48.*

Regulares prævio examine semel approbati non possunt iterum ab eodem episcopo examinari, neque ab eisdem confessionibus audiendis suspendi, nisi nova superveniente causa, quæ ipsas confessiones concernat, *ib. num. 49 ad 51.*

Auctor *num. 50* corrigitur, *ib. num. 105 et seqq.*

Quilibet confessorius quantumvis regularis simpliciter approbatus ab episcopo antecessore potest iterum examinari, et si minus idoneus repertus fuerit reprobari ab episcopo successore, ad iterandum autem examen successores non tenentur, *ibid. num. 52, 53.*

Licet confessorii possint iterum examinari ab episcopo successore, non tamen iterum examinari possunt a vicario capitulari, sede vacante, nec ab ipso revocari potest eorum facultas, et approbatio habita ab episcopo, seu ordinario defuncto, *ib. a num. 54 ad 57.*

Auctor, *num. 54 et seqq.*, declaratur, *ib. num. 109 et seqq.*

Et neque vicarius apostolicus examinare potest approbatus ab episcopo, et multo minus vicarius generalis episcopi, *ib. num. 58, 59.*

Regulares generaliter idonei reperti debent sine limitatione temporis, loci, et personarum approbari, ad differentiam eorum qui non adeo idonei inventi possunt admitti cum limitata facultate ad arbitrium ordinariorum, *ib. num. 60 ad 62.*

Regulares sine approbatione ordinarii nequeunt excipere confessiones Tertiariarum qui vivunt in propriis domibus, licet habeant requisita pro Tertiariis: bene vero illorum sæcularium, qui sunt vere de familia in suis monasteriis, et continui commensales ex sola prælati regularis approbatione: et præbetur qui censendi sint vere de familia continui commensales, *ib. a num. 63 ad 68.*

Privilegium præfatum non tenet respectu aliorum non talium, nec etiam quoad advenas, qui in monasteriis regularium infirmantur, *ib. num. 69, 70.*

Regulares approbati ad confessiones sæcularium audiendas nequeunt omnes simul unius conventus suspendi a locorum ordinariis, nec ad duos restringi pro qualibet ecclesia, *ib. num. 71, 72.*

Quam pœna puniendi sint regulares, qui sine licentia episcopi se pro confessorii gerunt, *ib. num. 111.*

Confessorii ubicunque, etiam Romæ approbati licet etiam sint regulares, non possunt hodie audire confessiones extra territorium approbantis absque licentia ordinarii loci, *ib. a num. 73 ad 74.*

Confessorii etiam regulares in vim bullæ *Cruciatæ* a pœnitentibus ad audiendas eorum sacramentales confessiones electi, nullatenus confessiones hujusmodi audire possunt sine approbatione ordinarii loci, in quo ipsi pœnitentes degunt, et confessorios eligunt, et assignatur sub qua pœna, *ib. n. 76 ad 79.*

Approbatus in una diœcesi non potest in alia diœcesi, in qua non sit approbatus, excipere confessionem alicujus habentis licentiam, seu privilegium eligendi quemcunque confessorium, *ib. num. 80, 81, 82.*

Pro virtute facultatis datæ in jubilæis, seu in bullis etiam *Cruciatæ* nequeunt pœnitentes eligere sibi confessorios non approbatos ab ordinario loci, in quo confessiones sunt excipiendæ, *ib. num. 83.*

Parochus post dimissionem beneficium non potest absque nova approbatione audire confessiones, nec etiam tempore jubilei, nisi forte fuisset prius approbatus sine limitatione temporis independentem a beneficio parochiali, *ib. num. 84.*

Parochus non indiget alia approbatione ad audiendam confessionem sui parochiani extra propriam parochiam, et diœcesim. Varii autem tenent contrarium, *ib. num. 85, et verb. Parochus, art. 3, num. 26, 27, ubi ad rem assertur resolutio sacre congr. concilii.*

Capellani militum, seu missionarii castrenses in casibus, in quibus non adest breve apostolicum aliter disponens, debent approbari ab ordinario loci, non autem a capellano regio, et innuuntur ad rem necessario advertenda, et observanda, *ib. num. 86, 87, 88.*

Approbatio potest dari ab ordinario etiam extra propriam diœcesim existente, *ib. num. 89, 90.*

Regularis approbatus ab alio episcopo dum in eius diœcesi versatur, sive ut hospes, sive cum domicilio, si postquam transierit ad diversam, ad eandem redeat, non indiget ibi nova approbatione, sed virtute illius prioris nondum revocata potest ibi confessiones audire, etiam tempore episcopi successoris, nisi prædecessoris approbationes revocaverit, *ib. n. 91, 92.*

Ordinarii in approbatione confessoriorum tenentur eos obligare ad attente legendas, et accurate observandas constitutiones Gregorii XV, *incip. Universi Domini gregis, editas contra confessorios sollicitantes, et constitutionem Benedicti XIV, incip. Sacramentum pœnitentiæ, ib. num. 93 et seqq.*

Approbatio extra diœcesim approbantis non prodest, *ib. num. 95.*

An episcopus excommunicatus non toleratus, suspensus ab officio et jurisdictione, approbare possit ad confessiones audiendas, *num. 112.*

De regularium facultate audiendi confessiones, *num. 113.*

Opus non est approbationem in scriptis habere, *num. 114.*

Quid si episcopus externe tantum approbet sacerdotem, *num. 115.*

Approbatus ad ministranda sacramenta in generali, a fortiori approbatus est ad pœnitentiæ sacramentum, *num. 116.*

Quid dicendum de sacerdote, qui non approbatus (sciente episcopo), coram ipso excipit confessiones, *num. 117.*

Approbatus ab episcopo in suum confessorium, non intelligitur etiam respectu aliorum, *num. 118.*

Tridentina synodus duos approbationis modos assignat, *num. 119.*

Parochi jure proprio, alii sacerdotes jure delegato confessiones audiunt, *num. 120.*

Quid de parochis in aliena diœcesi, *num. 121.*

APPROBATIO REGULARIUM PRO CONFSSIONIBUS REGULARIUM HABENDA A SOLIS EORUM PRÆLATIS REGULARIBUS.

Regulares pro confessionibus suorum regularium non indigent approbatione episcopi, sed solum sui prælati regularis, a quo approbati, sine expressa exclusionem novitiorum, possunt valide eos absolvere. Vide *verb. Approbatio, art. 2, num. 1 ad 4.*

Novitii absque licentia prælatorum ordinis possunt valide confiteri, et absolvi a peccatis etiam in religione reservatis per quemcunque confessorium ab ordinario pro sæcularibus approbatum, *ib. n. 5, 6, 7.*

Confessorii approbati pro fratribus possunt valide absolvere juvenes professos sub cura magistrorum degentes, nisi prælatus regularis in approbatione expressos exclusit, *ib. num. 8.*

Regulares itinerantes, seu tempore concionum,

FERRAR. VIII

vel ratione alterius occasionis extra conventum existentes, nec copiam confessorii approbati propriæ religionis habentes, possunt confiteri cuilibet confessorio, sive regulari, sive sæculari, et secundum plures etiam non approbato, et assignatur quod oneris eis supersit pro reservatis, *ib. num. 9 ad 14.*

Quid sentiendum de sententia auctoris, *num. 10 et seqq. posita, ib. num. 27.*

Regulares quamvis ab episcopis approbati nequeunt virtute privilegiorum audire confessiones regularium alterius ordinis, nisi forte, qui volunt audiri licentiam habeant suorum prælatorum, qua stante poterunt eligere etiam simplicem sacerdotem, sive sæcularem, sive regularem non approbatum ab episcopo, *ib. num. 16, 17.*

Regularis, qui inscio, vel invito prælato sui ordinis, approbatur ab ordinario ad audiendas confessiones in sua diœcesi, licet eas illicite audiat, tamen eas valide excipit, at neque valide si in aliqua religione in contrarium adsit constituto a sede apostolica approbata, *ib. num. 18, 19.*

Generalis regularium potest suos subditos a se, vel a suis prædecessoribus, vel aliis quibuscunque superioribus ad audiendas confessiones approbatos, eosdem ab iisdem suspendere etiam ex causa occulta et extrajudicialiter, *ib. num. 20.*

Tempore jubilei possunt omnes regulares confiteri peccata etiam superiori reservata sacerdotibus ab ordinario approbatis, tam sæcularibus, quam cujusvis ordinis regularibus, *ib. num. 21, 22.*

Equites sancti Joannis Hierosolymitani possunt confiteri cum regulari sacerdote a suo superiore tantum approbato, sicuti possunt alii regulares, *ib. num. 23.*

Regulares itinerantes possunt cuicumque idoneo sacerdoti confiteri, *num. 28.*

Episcopi alique monasteriorum prælati, subjectis sibi monialibus, præter ordinarium, debent adhuc extraordinarium confessorium concedere, *num. 29.* Cujusnam sit illum approbare, *num. 30.*

APPROBATIO CONFESSARIORUM PRO MONIALIBUS.

Confessorii monialium debent esse approbati ab ordinario loci, quamvis sint regulares pro sibi subjectis, ac etiamsi generalis. Vide *verb. Approbatio, art. 3, num. 1 ad 4.* Licet iidem confessorii sint generaliter approbati ab episcopo ad audiendas confessiones sæcularium, adhuc est eis necessaria specialis approbatio pro monialibus sibi subjectis, nec approbati pro uno monasterio censentur approbati pro alio, *ib. num. 5, 6.*

Etiam confessorii extraordinarii indigent speciali approbatione episcopi, nec semel approbati censentur semper approbati, nec in vim unius approbationis possunt pluries monialium, etiam ejusdem monasterii, confessiones audire, sed toties approbandi quoties deputandi, *ib. num. 7 ad 10.*

Confessorii non approbati specialiter ad audiendas confessiones monialium nequeunt earum confessiones audire neque tempore jubilei; qui etiam approbati pro uno monasterio non censentur approbati pro alio, *ib. num. 11, 12.*

Confessorius præsentatus ad excipiendas confessiones monialium regularibus subjectarum debet vel absolute rejici, vel per totum triennium approbari, non vero ad tempus brevius, *ib. num. 13.*

Nulla ex monialibus subjectis regularibus sentiens se non gravatam mortali culpa potest de venialibus valide confiteri sacramentaliter cuicumque sacerdoti non approbato ab ordinario, *ib. num. 14.*

Non obstante privilegio ab auctore relato in *Supplemento*, concessio generalibus et provincialibus pro religiosi Hispaniarum audiendi confessiones monialium absque ordinarii approbatione, attamen id alibi non licet, *num. 15.*

An moniales ex lege foundationis, et ex consuetudine possint sibi eligere in confessorium aliquem,